

Vrije tijd van jongeren in migratie

Lucas Pissens, Jessy Siongers, John Lievens,
Lieve Bradt & Ilse Derluyn

UNIVERSITEIT
GENT

Een steeds meer divers wordende samenleving

- Stijgend aantal migraties
- Nieuwe migratiestromen
- En daaronder heel wat jongeren

- Vaak zeer kwetsbare positie en zeer stressvolle situaties
- Vrijtijdsbesteding kan
 - welzijn en integratie bevorderen
 - verbinden met cultuur & personen van land van origine
- Maar: lage participatie aan vrijetijdsaanbod

Thema's

- Prioriteiten en verwachtingen vrijetijd
- Invulling vrije tijd
- Deelname georganiseerd aanbod
- Toeleiders
- Tevredenheid over vrijetijdsbesteding
- Participatiedrempels

Mixed Methods Design

30

	Grootstad	Centrumstad	Andere
School op minder dan 10 km van opvangcentrum	5	4	7
School op meer dan 10 km van opvangcentrum	3	5	6

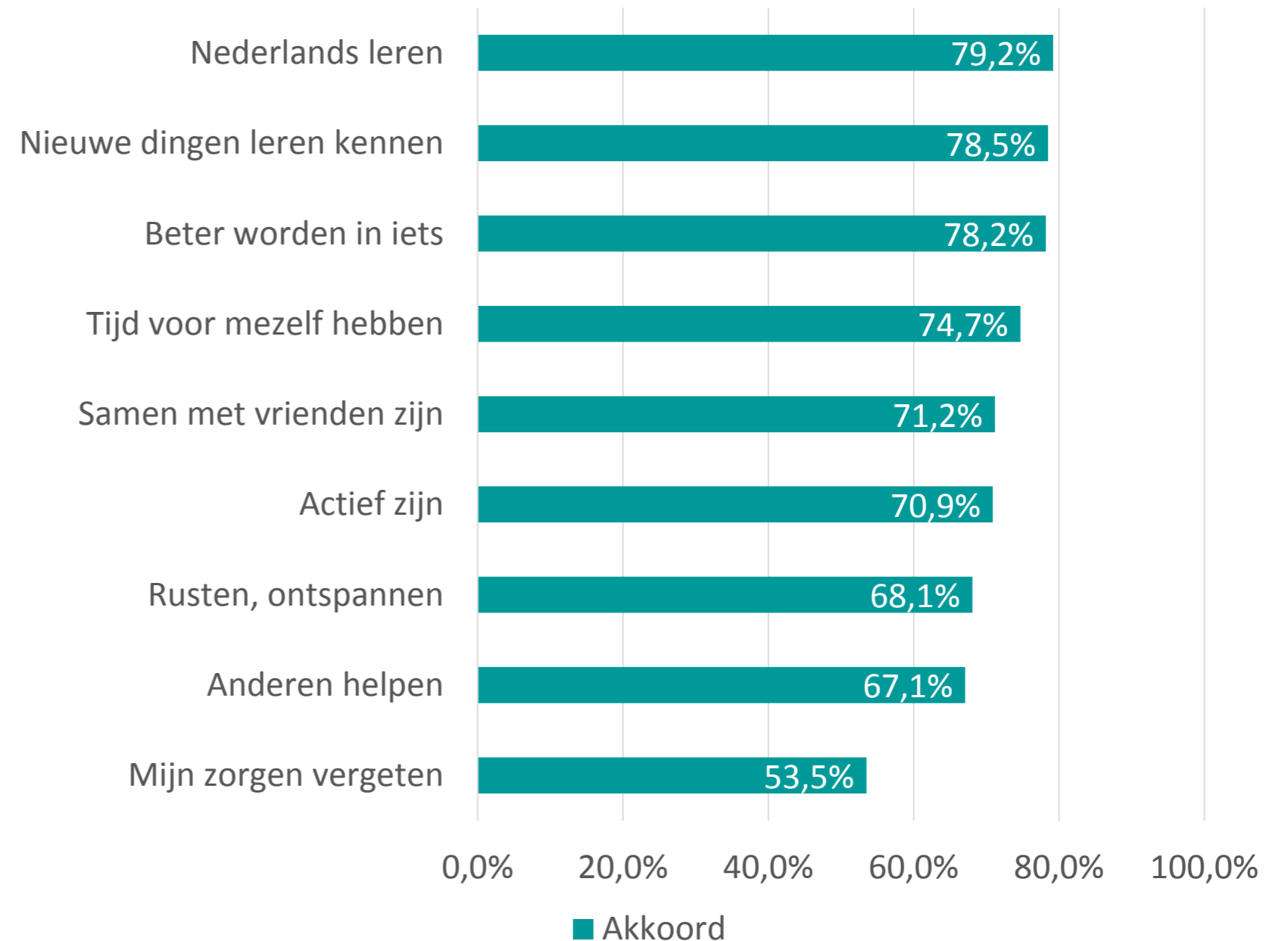

**Digitale surveys
in 14 talen**

1074 leerlingen

Prioriteiten en verwachtingen vrije tijd (1)

- Absolute prioriteit in vrije tijd: Nederlands leren
 - Taal = voorwaarde om
 - aan vrijetijdsaanbod te participeren
 - om zelfstandig te worden
 - sociaal isolement te doorbreken
- Nieuwe hobby's leren kennen, talenten ontwikkelen, zich verdiepen in hobby's
- Tijd voor zichzelf (vrij van ouderlijke/huishoudelijke verantwoordelijkheden)
- Andere: actief zijn, samen met vrienden zijn, ...

Prioriteiten en verwachtingen vrije tijd (2)

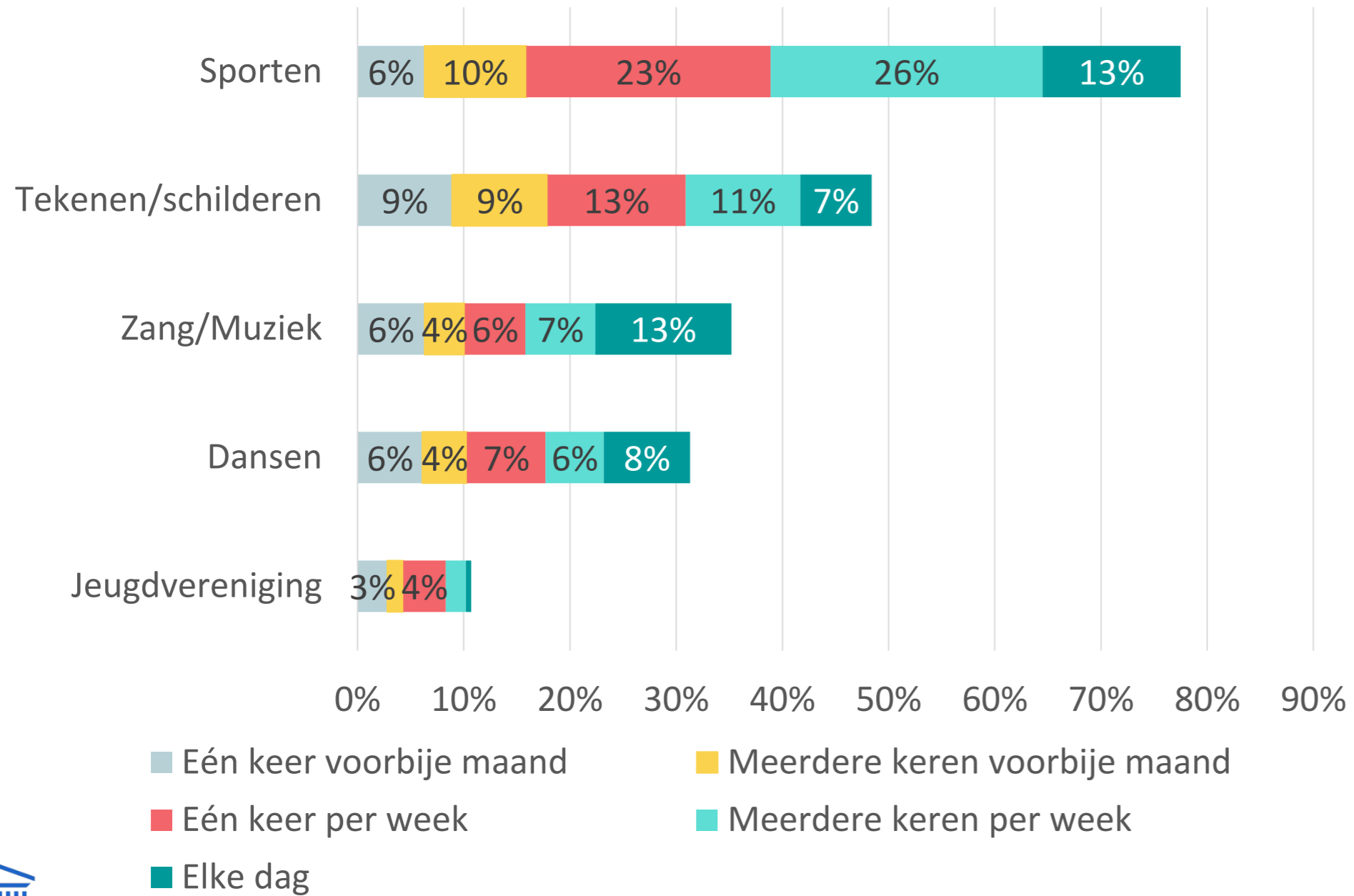
*“Ik ga daar omdat ik echt graag teken, dingen maak, huizen teken, dat soort zaken. Ik ga naar daar, ik neem mijn tijd, ik doe **wat ik zelf wil doen**. Ik ben daar niet omdat mijn ouders zeggen dat ik dat moet doen, ik wil gewoon **wat vaker het huis uit om meer vrienden te maken en op mijn gemak te zijn bij anderen.**”*

Jongen, 12 jaar, afkomstig uit Congo

*“(...) volleybal doe ik graag omdat ik de kans krijg om **het huis uit te zijn**, er zijn geen kinderen, er zijn geen ouders die me zeggen wat te doen, dus **ik ben echt vrij** en je **leert ook mensen kennen**, je leert in een club te spelen en zo. Je leert hoe samen te werken als **team.**”*

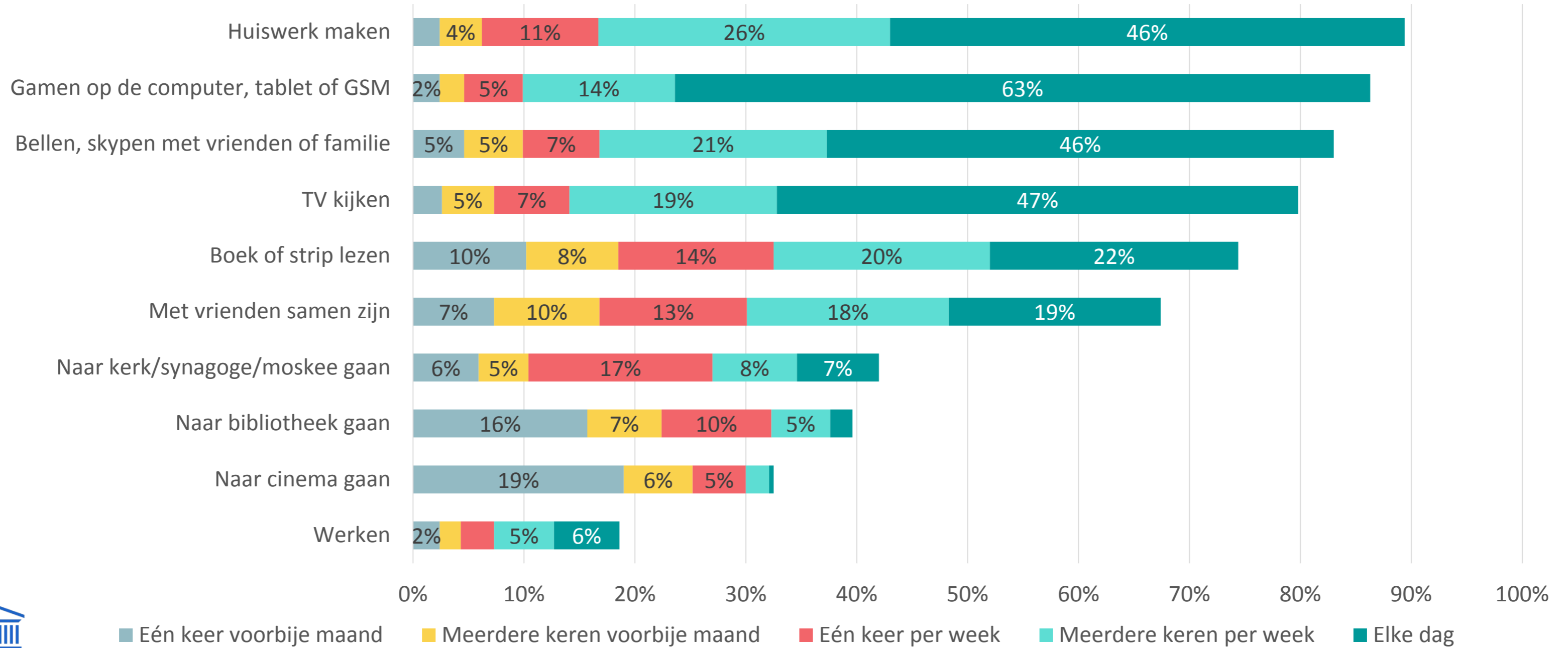
Meisje, 16 jaar, afkomstig uit Kameroen

Invulling vrije tijd (1)

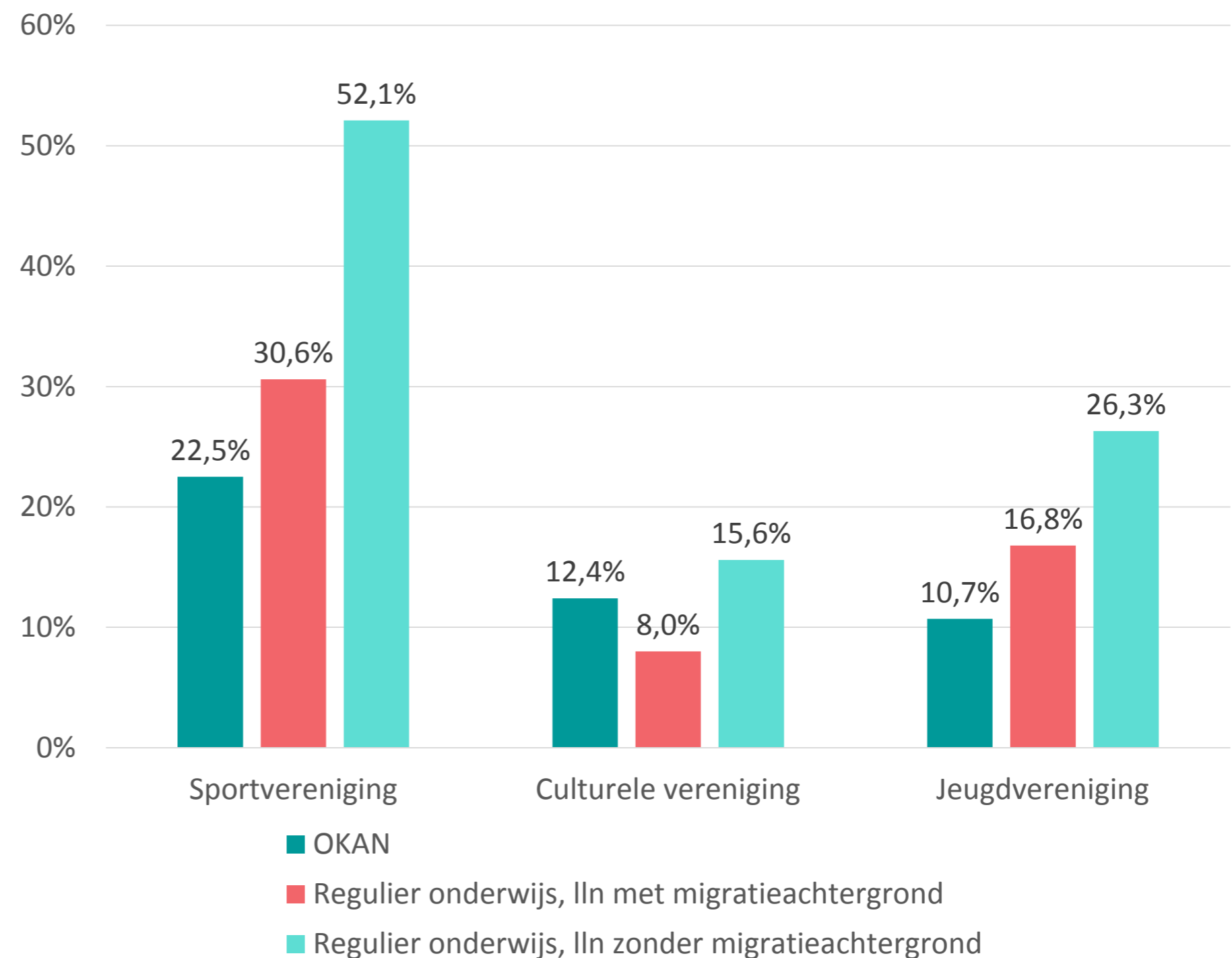
- genderverschillen \approx jongeren in het algemeen:
 - Jongens sporten vaker
 - Meisjes doen vaker culturele activiteiten

Invulling vrije tijd (2)

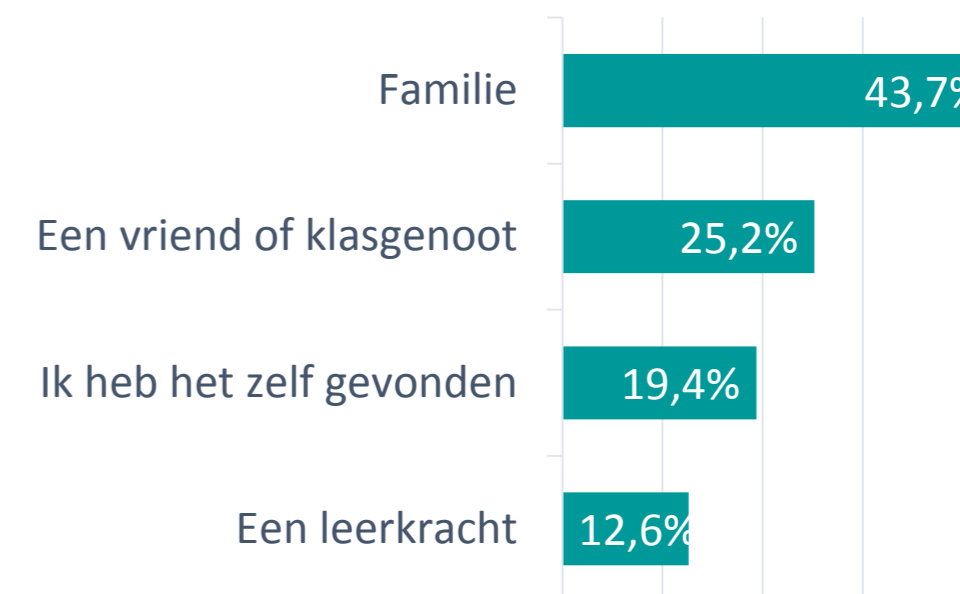
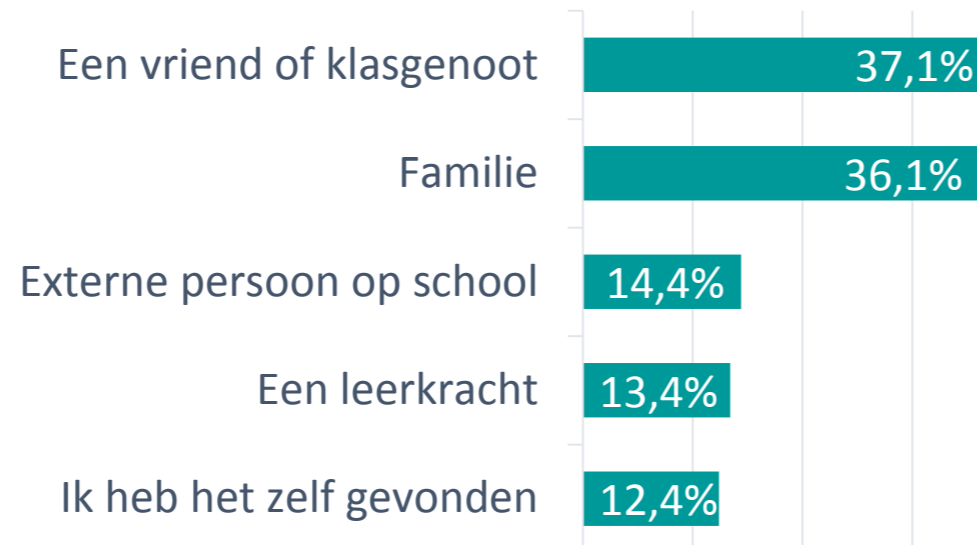
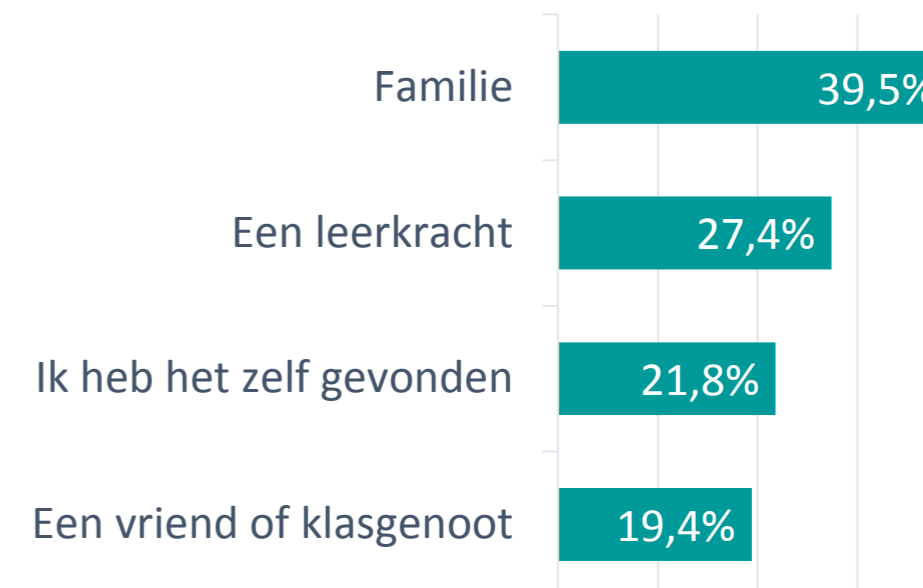
Deelname aan het vrijetijdsaanbod

- Bepekte aansluiting bij georganiseerd aanbod
- Uitgesproken verschil met leerlingen in regulier onderwijs
- Recreatieve activiteiten gebeuren vooral thuis, of in andere niet-georganiseerde contexten

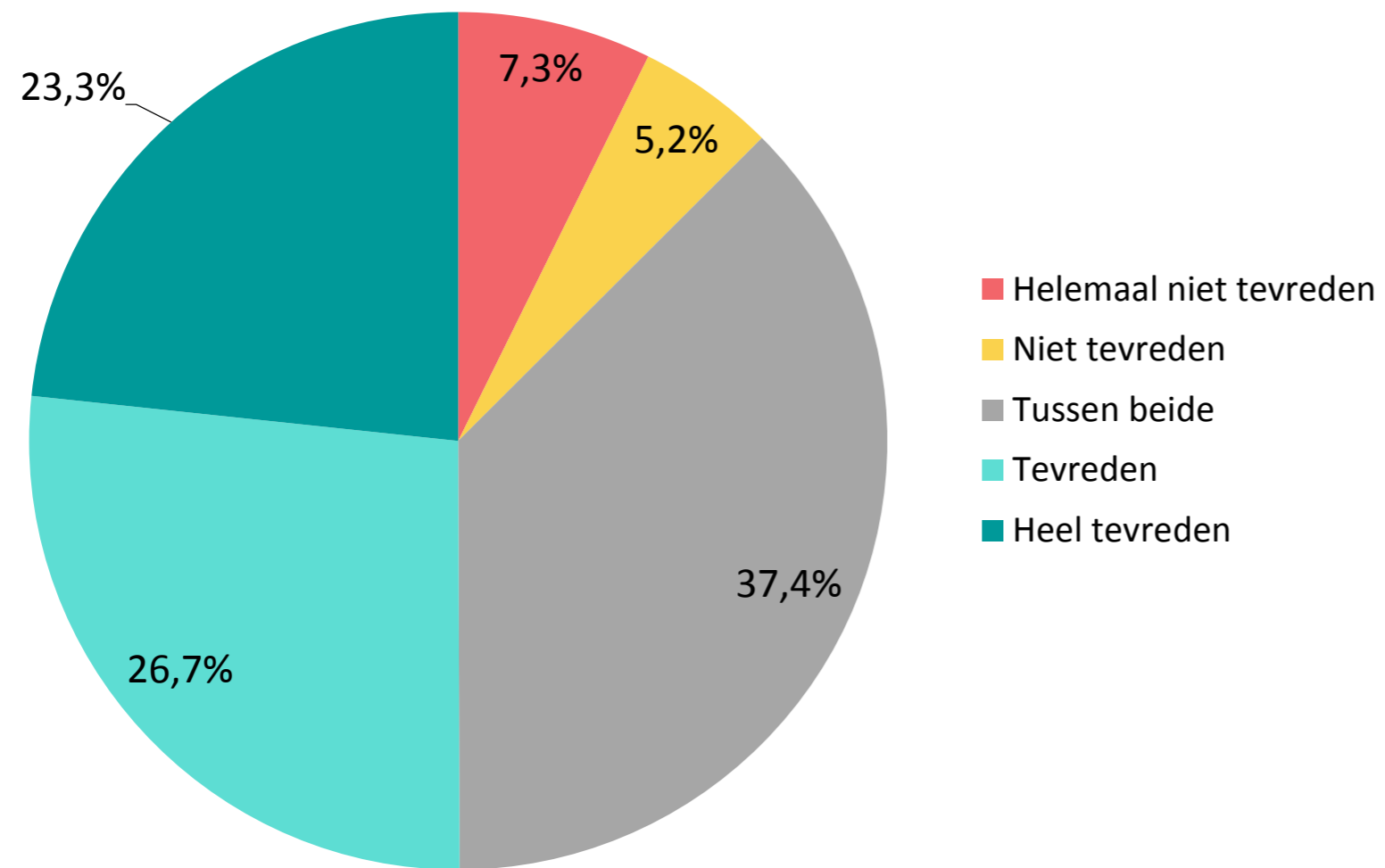
Toeleiders naar vrijetijdsaanbod

- Informeel netwerk van familieleden en vrienden/klasgenoten
- Begeleiding via school:
 - Hulp van leerkrachten voor informatie over aanbod
 - Samenwerking met aanbieders van naschoolse activiteiten

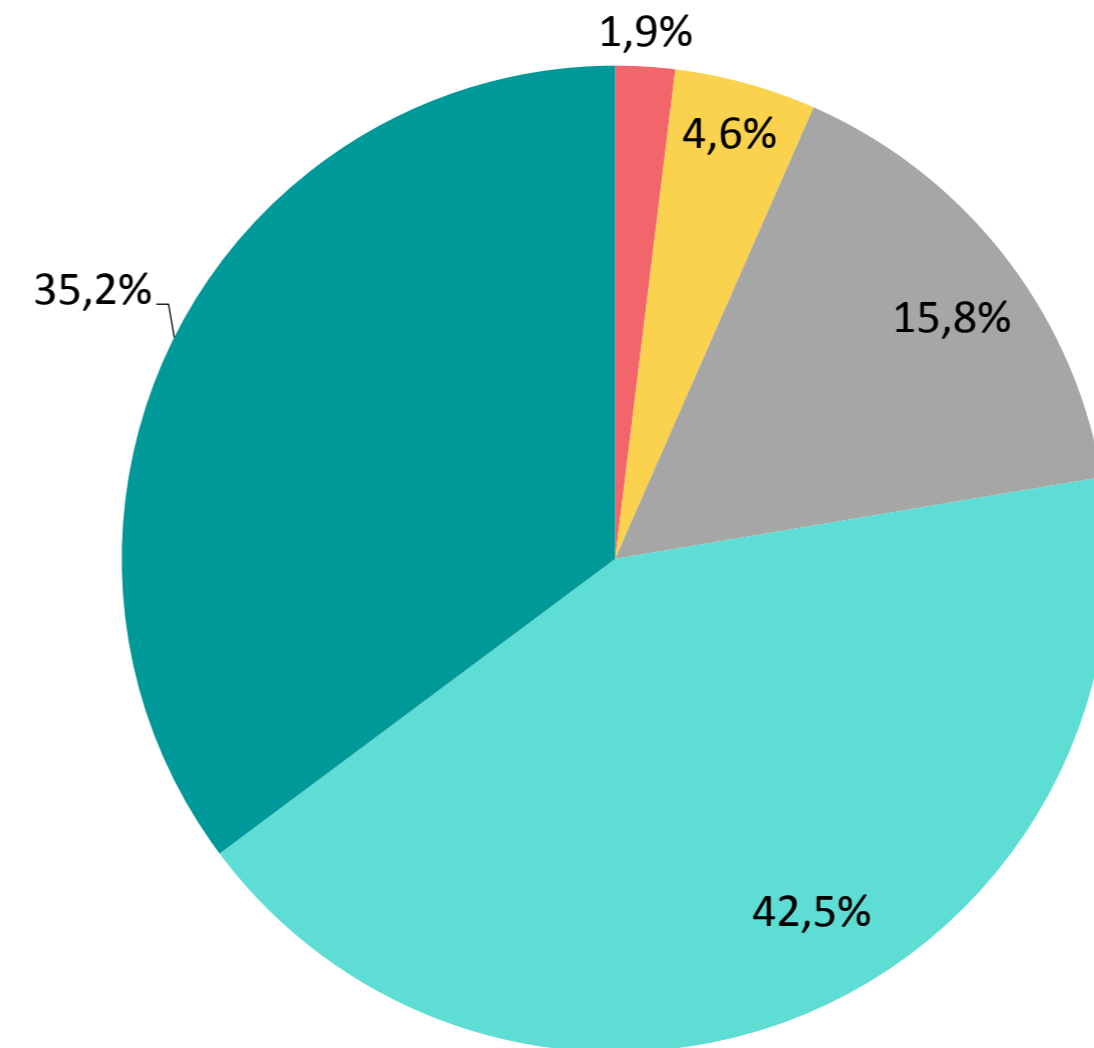

Tevredenheid vrijetijdsbesteding (1)

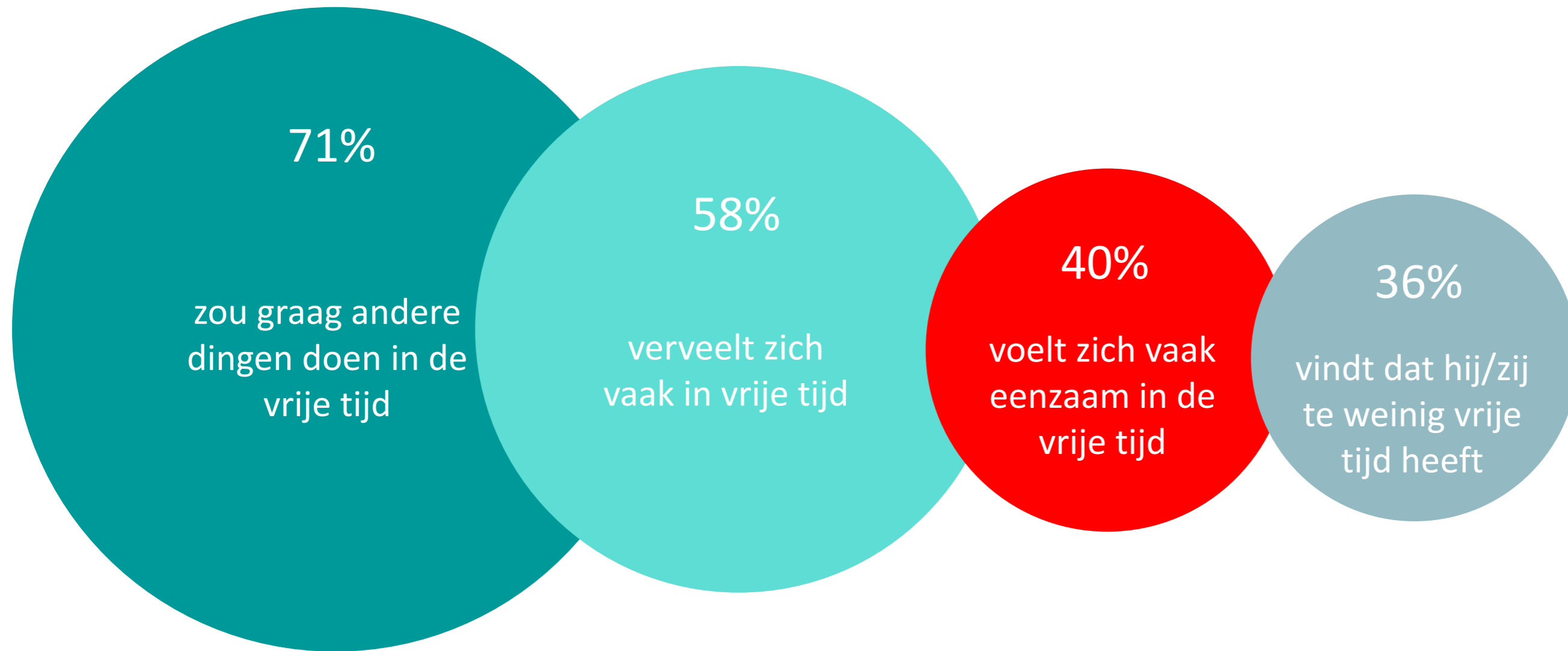
OKAN-leerlingen (n = 916)

Leerlingen regulier onderwijs (n = 8013)

Tevredenheid vrijetijdsbesteding (2)

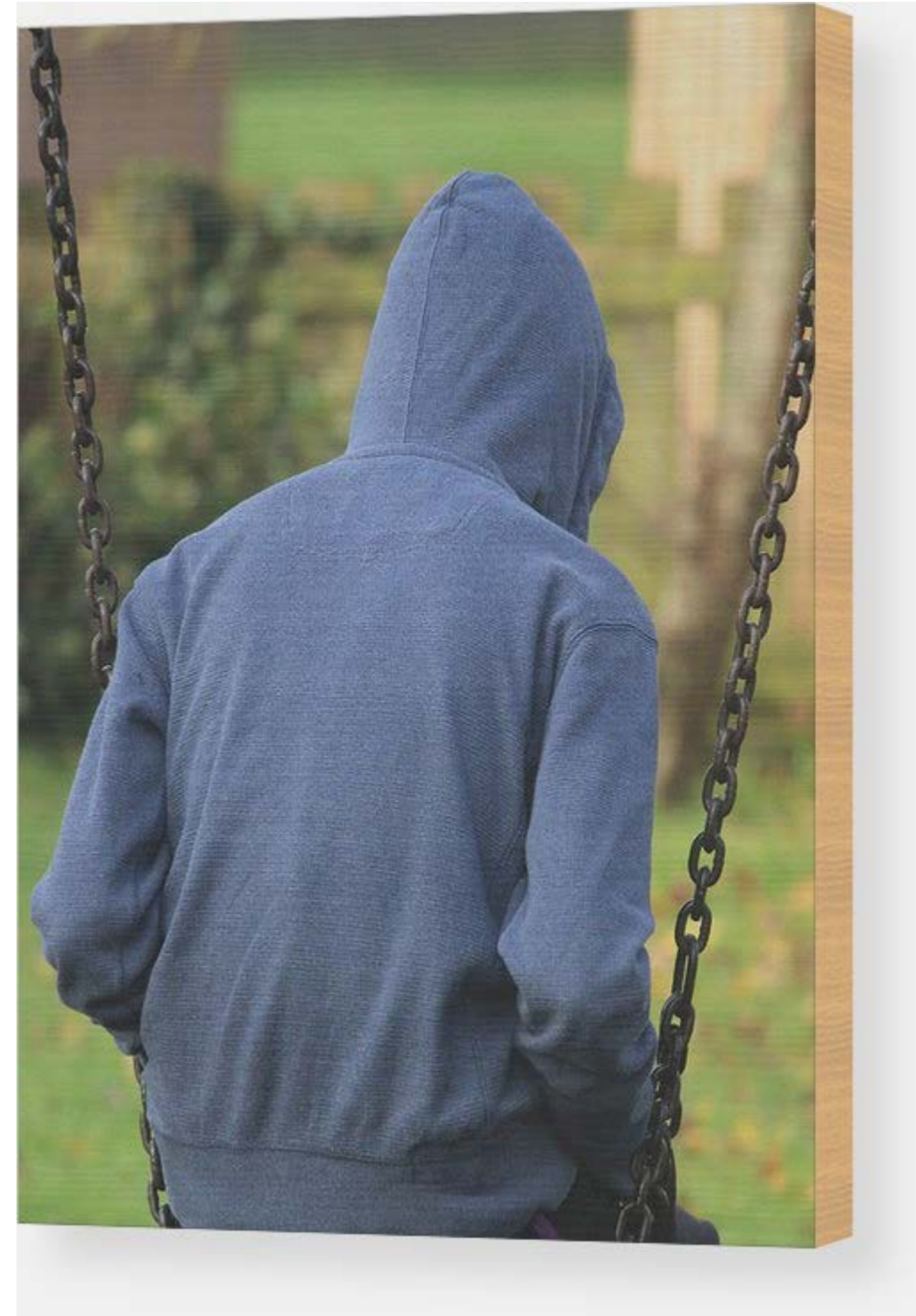
Focusgroepen: gevoelens van eenzaamheid en verveling vanwege sociaal isolement (*verlies sociaal netwerk, weinig contacten in nieuwe omgeving, taal nog niet beheersen, ...*)

Tevredenheid vrijtijdsbesteding (3)

“Het was zeer moeilijk voor mij omdat, wanneer ik naar hier kwam, ik kwam hier in juni en ik heb twee maanden nodig gehad eer ik het eerst vrienden kon maken. Het was zeer moeilijk. Ik zat hier altijd alleen thuis, mijn vader ging altijd werken en ik bleef alleen, er waren geen activiteiten die ik interessant vond want ik had geen vrienden en ik was gewoon altijd met mijn papa. Als ik naar de supermarkt moest, was het met mijn vader. Ik was niet zelfstandig, en ik zat altijd thuis vast.”

Meisje, 14 jaar, afkomstig uit Congo

Tevredenheid vrijetijdsbesteding (4)

Verschillen binnen de groep van nieuwkomers

- **Genderverschillen** meisjes vervelen zich vaker in hun vrije tijd en zijn vaker ontevreden over de invulling van hun vrije tijd
- **Jongeren in opvangcentra** ervaren meer (vrije)tijdstekort
- **Jongeren uit conflictgebieden** zijn vaker eenzaam in hun vrije tijd en vaker ontevreden over de invulling van hun vrije tijd
- **Niet begeleide minderjarigen** voelen zich vaker eenzaam in hun vrije tijd

Behoeften/noden op vlak van vrijetijdsbesteding

Participatiedrempels (1)

*“En waarom kan je nu niet bij een muziekschool gaan?
Waarom lukt het nu niet?”*

“... ik kan het Nederlands niet goed begrijpen, en dan ik ga naar daar en ze zeggen iets om te oefenen en dan begrijp dat niet, en dat is een probleem. En dat neemt tijd ook. En als ik het niet begrijp en ik niet goed kan spelen, dat is niet goed. Misschien drie of twee jaar... na drie jaar ga ik misschien.”

Meisje, afkomstig uit Afghanistan

• Taalbarrière

- uitstel deelname clubs/verenigingen
- angst voor communicatieproblemen of om als anderstalige nieuwkomer vreemd gevonden te worden

Cfr. taalverwerving als prioriteit in vrije tijd

• Gebrek aan **interesse of motivatie**

- geen zin/interesse hebben in bepaalde activiteiten of verenigingen,
- liever thuis blijven
- iets liever alleen/met vrienden doen

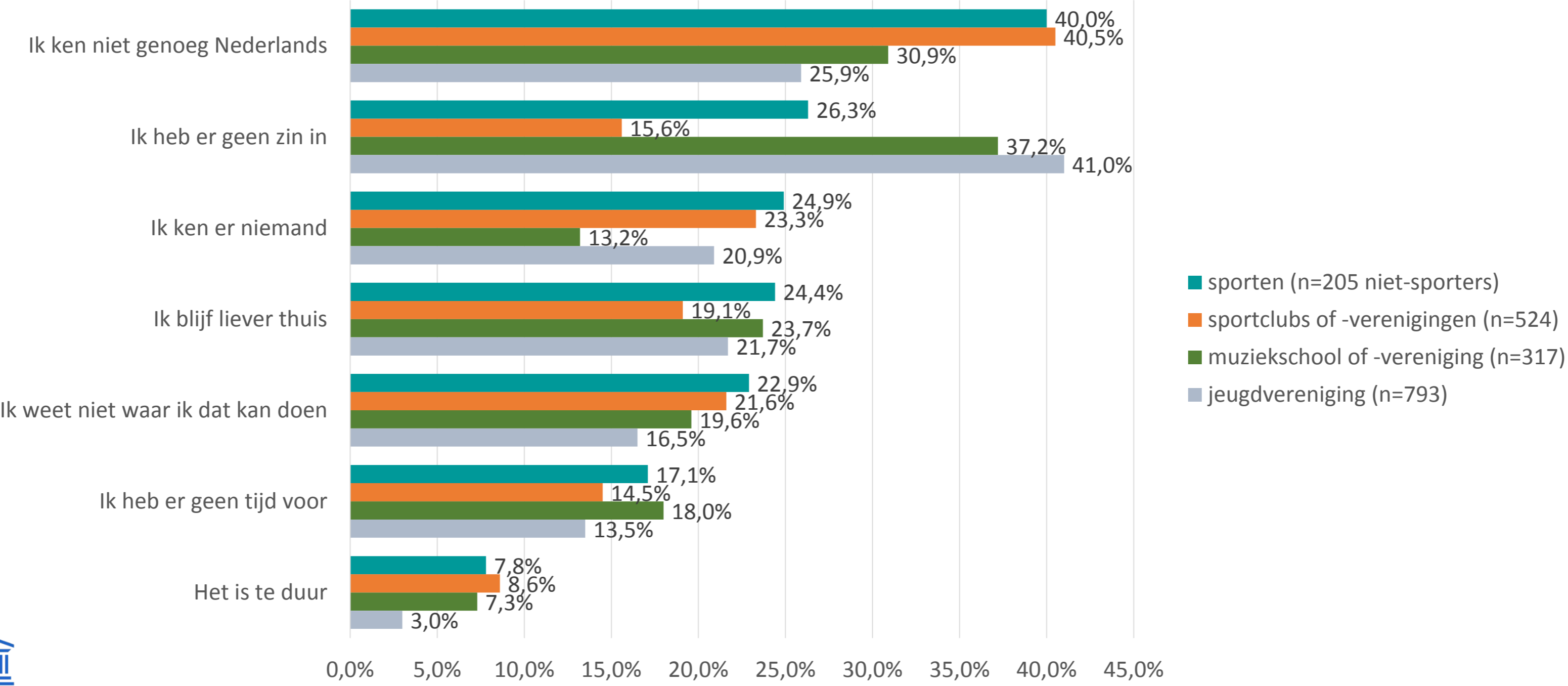
Vergelijkbaar met jongeren in het algemeen

Participatiedrempels (2)

- **Sociale drempel:** gebrek aan sociaal netwerk en contacten in vereniging
Cfr. eenzaamheid in vrije tijd, behoefte aan sociaal contact
- **Informatietekort:** niet weten waar activiteit te beoefenen of wat activiteit inhoudt (bv. jeugdvereniging)
Cfr. behoefte aan informatie over vrijetijdsaanbod
- **Tijdsgebrek:** geen tijd hebben voor activiteiten of lidmaatschap van een vereniging
Cfr. Niet genoeg vrije tijd hebben

Participatiedrempels (3)

Participatiedrempels (4)

Drempels die meer spelen bij:

Jongeren in opvangcentra

- tijdsgebrek (culturele vereniging)

Jongeren uit conflictgebieden

- tijdsgebrek (sporten, culturele vereniging),
- niet de juiste kledij/gerief hebben (sportvereniging),
- ouderlijke restricties (sportvereniging)

“[In Afghanistan] gingen we na school naar huis en dan aten we en deden ons gebed. Rond 16 uur gingen we volleyballen, tot laat. We voelden ons goed, onze ouders en familie waren daar ook. Ik had minder verantwoordelijkheid. Nu sta ik alleen voor alles. In België leeft iedereen op zijn eigen en moet je zelf op alles letten. Ik heb hier ook meer verantwoordelijkheden, en ik moet alles zelf doen.”

Jongen, 17 jaar, afkomstig uit Afghanistan

Participatiedrempels (5)

- Jongeren die deelnemen aan activiteiten in georganiseerd verband, zijn hier veelal positief over
- Deelname aan verenigingen is bevorderend voor
 - uitbouwen van een sociaal netwerk of vriendengroep,
 - Nederlands te verbeteren,
 - zich te verdiepen in een hobby, ...

*“Als er een groep van 10 Belgen is en jij de enigste nieuwkomer in de groep bent, gaan ze zich niet goed voelen want ze kennen jou niet. Het betekent niet dat ze jou haten, maar ze kennen elkaar en voelen zich goed bij elkaar. Ze hebben tijd nodig om met jou te kunnen omgaan. (...) **In de club voelde ik me in het begin niet goed.** Ze waren allemaal Belg. Ze kenden elkaar en ik was nieuw in de groep. Ze accepteerden me niet direct. En mijn aanwezigheid verheugde hen niet. (...) Ik begon mezelf te bewijzen en **ik begon met hen te praten om de afstand tussen ons te verkleinen. We hebben elkaar leren kennen en daarna werden we vrienden.**(...) Er waren gemeenschappelijke dingen tussen ons. Als er iets **gemeenschappelijk** tussen mensen is, dan kunnen ze snel vrienden worden.”*

Jongen, 18 jaar, afkomstig uit Syrië

De belangrijkste resultaten op een rij

- Jongeren in migratie ervaren een **hogere drempel voor deelname** aan het verenigingsleven en het georganiseerde vrijetijdsaanbod
- Sterke gevoelens van **verveling en eenzaamheid**, vooral voor de start van het onderwijs.
- Bepaalde **subgroepen nog kwetsbaarder** in het vinden van een kwaliteitsvolle vrijetijd: meisjes, jongeren uit conflictgebieden en jongeren in asielcentra.
- Jonge nieuwkomers willen in hun vrije tijd vooral zichzelf ontwikkelen (Nederlands leren, nieuwe dingen en nieuwe mensen leren kennen) en tijd voor zichzelf
- Nederlandse taalvaardigheid belangrijke **drempel** voor volwaardige participatie. Andere drempels worden gevormd door: interesse, sociaal netwerk, tijd en informatie
- Informeel netwerk van vrienden, familie en klasgenoten spelen een belangrijke rol als toeleider, maar ook andere schoolactoren

Vrije tijd van jongeren in migratie

Lucas Pissens, Jessy Siongers, John Lievens,
Lieve Bradt & Ilse Derluyn